

Verslag eerste gezamenlijke netwerkbijeenkomst 16 februari 2023

Op 16 februari 2023 vond de allereerste gezamenlijke netwerkbijeenkomst plaats met deelnemers uit de netwerken Informatiemanagement, Onderwijslogistiek, Architectuur en het Kennispunt Leven Lang Ontwikkelen (LLO). De dag stond in het teken van de impact van flexibilisering en een leven lang ontwikkelen.

In de ochtend gaf Manon Geven, de liaison van Npuls voor het mbo, een uitgebreide toelichting. Manon nam ons mee in de werkzaamheden van de afgelopen tijd, de doelstellingen, de uitgangspunten en hoe [Npuls](#) aan de slag gaat vanaf 1 mei. En wat de mbo-scholen zelf al kunnen doen en bij wie ze daarvoor terecht kunnen.

Joël de Bruijn vertelde over de impact van de Wet Digitale Overheid en nodigde de aanwezige mensen uit zich aan te melden om in een kleiner comité de impact van deze wet- en regelgeving samen uit te werken. Het raakt ons namelijk allemaal.

Twitter

MBO Digitaal heeft Twitter verlaten en zal hiervan geen gebruik meer maken. Wij willen nog wel met elkaar kunnen micro-bloggen en zijn ons daarvoor aan het oriënteren op Mastodon. Ook SURF is bezig met een pilot en mocht je nieuwsgierig zijn is [hier](#) meer informatie te vinden over de pilot bij SURF.

Netwerk Architectuur

Waarschijnlijk wist je het al maar om de vele digitale ontwikkelingen goed vorm te kunnen geven is onderzoek, advies en sturing soms echt nodig. Om die redenen zijn verschillende nieuwe netwerken opgezet om samen die onderzoekende, adviserende, sturende en informatie delende functie te vervullen. Het architectuur netwerk kent drie groepen: MORA, MOSA en MOKA. De MORA houdt zich bezig met de referentiearchitectuur, de MOSA houdt zich bezig met de sectorarchitectuur en de MOKA houdt zich bezig met de koppelvlakken architectuur. Wil je deel uitmaken van, of mee werken aan, één of meerdere van deze architectuur groepen dan kun je hiervoor terecht bij [Joël](#) of [Rob](#).

CIO Raad & CIO Netwerk

Hoe blijf je als CIO in het mbo bij met alle ontwikkelingen die plaatsvinden? Naast de interne uitdagingen zijn er ook externe uitdagingen die impact hebben op de informatievoorzieningen van mbo-scholen. Kijk naar bijvoorbeeld Npuls, Edu-V, LLO katalysator, Impuls Open Leermateriaal of natuurlijk reguliere wet- en regelgeving. Om die reden komt er naast de CIO Raad ook een CIO Netwerk waarin we voor en met elkaar informatie en ontwikkelingen met elkaar kunnen delen.

Project OKE & de OOAPI

Project OKE (Onderwijskoppelvlakken Examinering) houdt zich bezig studenten-, planning- en resultaatgegevens digitaal uit te wisselen over het examenproces in de MBO sector. De eerste test, op 17 februari is succesvol verlopen. Meer informatie hierover vind je via [deze](#) link.

MBO softwarecatalogus

Ook wordt er een plan van aanpak gemaakt voor een collectieve applicatiecatalogus. Om beter te kunnen samenwerken en adequaat te kunnen reageren bij incidenten met betrekking tot bepaalde applicaties (denk aan de Log4J-kwetsbaarheid) gaan we een applicatie-catalogus uitwerken en onderzoeken of we deze mbo-breed kunnen aanbesteden. Ook vanuit IM- en architectuur-oogpunt interessant. Wil je meewerken? Dan kun je hiervoor terecht bij [Rob Vos](#).

Activiteiten Programma Cyberveilig

Onderstaande punten komen overeen met de punten die in de bijbehorende presentatie genoemd worden.

1. Samenwerking SURF

We werken aan een samenwerkingsovereenkomst waarin we afspraken vastleggen hoe wij de komende vijf jaar willen samenwerken. SURF zal op basis hiervan ook expertise gaan werven.

2. Cyberconvenant mbo

We willen graag goede afspraken maken over hoe te reageren bij een cybercrisis: in principe geen losgeld betalen, elkaar uitwijkopties bieden, gezamenlijk risico's dragen, deelname aan crisisoefeningen, benchmarks en afspraken maken over (externe) verantwoording van deze resultaten. Ontwerp wordt besproken met een groep bestuurders en het streven is om dit voorjaar een voorstel te kunnen doen richting de ALV.

3. Nulmetingen

We starten het programma met mbo-brede nulmetingen op het gebied van:

- Informatiebeveiliging
- Governance IBP
- Awareness
- Crisismanagement
- Technische weerbaarheid

Door deze nulmetingen krijgen we veel informatie over wat nodig is in het Programma Cyberveiligheid en kunnen we na verloop van tijd ook de groei meten.

4. Red Teaming

Op basis van deze nulmetingen doen we intakes met mbo-instellingen die in staat zouden moeten zijn om een red-teaming assessment (kansrijk) uit te laten voeren. We volgen daarbij het framework voor cyberweerbaarheidstesten dat SURF op dit moment ontwikkelt. Na de intake/selectie, samen met SURF, krijgen drie mbo-instellingen het assessment kosteloos aangeboden. Het wordt uitgevoerd door Secura, SURF vormt het white team. De resultaten worden op een veilige manier gedeeld met de sector, zodat we er breed van kunnen leren.

5. Ondersteuning oefening OZON

Een groot aantal mbo-instellingen nemen dit jaar deel aan cybercrisisoefening OZON, eind maart 2023. Vanuit SURF en MBO Digitaal worden zij begeleid bij het opzetten van de oefening. De nulmeting over crisismanagement is gekoppeld aan de uitvoering van deze oefening (hoe verwacht je dat de instelling reageert en in hoeverre heb je dat achteraf ook

kunnen waarnemen?)

6. Ondersteuning SURFsoc - mbo

De instellingen krijgen vanuit de subsidie de eenmalige aansluitkosten vergoed. Dit werkt drempelverlagend en Fox-IT zit tot de zomer al helemaal vol met mbo-implementaties.

7. Cloudleveranciersmanagement

SURF start een nieuwe dienst op dit gebied, deze compliancy dienst is in de laatste fase van het besluitvormingsproces en kan na de zomer van 2023 gaan starten. Dit wordt onderdeel van de basisvergoeding en er is afgesproken dat de dienst voor het mbo gedurende de eerste vijf jaar vanuit de subsidie wordt betaald. Vooruitlopend daarop zijn we in het mbo alvast gestart met de centrale beoordeling van verwerkersovereenkomsten en wordt een eerste DPIA uitgevoerd (op Eduarte).

8. Aanbesteden GRC-software

Dit betreft de nieuwe SURF-audit benchmarktool die daarnaast ook uitgebreide functionaliteiten gaat bieden op het gebied van GRC: Governance, Risk en Compliance. Het idee hierachter is dat de onderwijsinstelling niet alleen de actuele volwassenheid op het gebied van IB en P hierin kan bijhouden, maar ook de bewijslast (documenten) kan koppelen, de streefvolwassenheid en eventueel de taken die daarvoor moeten worden uitgevoerd, inclusief eigenaars en planning. Als de instellingen deze applicatie gaan gebruiken als tool om de IBP-roadmap te beheren, dan is benchmarken straks niet veel meer dan een druk op de (export)knop. Ook de vaststelling van de assessments, via peer-reviews of externe audits wordt binnen de tool gefaciliteerd.

9. Aanbesteden IT-auditdienst

De druk om verantwoording af te leggen over de staat van de informatiebeveiliging neemt toe en de onafhankelijkheid/kwaliteit van onze zelf-assessments moeten we borgen. Naast peer-reviews gaan we daarvoor gebruikmaken van externe auditors voor het vaststellen van de assessments en het uitvoeren van externe audits. De kosten voor deze dienst worden betaald vanuit de subsidie en de aanbesteding is gestart. Daarbij wordt uitgegaan van een standaard mbo-aanpak, gebruikmakend van de bovengenoemde tooling.

10. Onderzoek applicatie-catalogus

Om beter te kunnen samenwerken en adequaat te kunnen reageren bij incidenten met betrekking tot bepaalde applicaties (denk aan de Log4J-kwetsbaarheid) gaan we een applicatie-catalogus uitwerken en onderzoeken of we deze mbo-breed kunnen aanbesteden. Ook vanuit IM- en architectuur-oogpunt heel interessant.

Wil je meer weten over het programma Cyberveilig dan kun je hiervoor terecht bij Martijn Bijleveld via m.bijleveld@mbodigitaal.nl.

Edu-V

Edu-V is een initiatief dat is voortgekomen uit het NGF-voorstel: Digitaal Onderwijs, Goed Geregeld. In Edu-V maken scholen uit het primair, voortgezet, speciaal en middelbaar beroepsonderwijs en leveranciers van digitale onderwijsmiddelen, distributeurs en uitgevers

van leermiddelen en examens afspraken over gemakkelijker, veiliger en toekomstbestendiger gebruik van digitale toepassingen in het onderwijs en onderwijs- en leermiddelen.

Denk hierbij aan: Minder tijd kwijt zijn aan het inloggen op verschillende systemen.

Beter inzicht krijgen in de voortgang van het leerproces van individuele studenten

Veiliger en privacyvriendelijker gebruik maken van digitale toepassingen of het bestelproces van (digitale) leermiddelen vergemakkelijken.

Momenteel is Edu-V bezig met het inrichten van de werkgroepen, zodat die al begin van het tweede kwartaal kunnen starten. De eerste werkgroep zal starten met het maken van nieuwe afspraken over de uitwisseling van summatieve leer- en toetsresultaten. Ben je

geïnteresseerd in het meedoen van deze werkgroep of wil je meer informatie over Edu-V?

Neem een kijkje op de website: www.edu-v.org of neem contact op met Imane Oulali,

i.oulali@mboraad.nl

Digitaal bekwaam MBO

Vanaf 1 januari is het programma Digitaal Bekwaam mbo gestart. Een programma dat zich richt op docentprofessionalisering in ict-bekwaamheid. Belangrijk onderdeel daarin is de monitor Leren en lesgeven met ict, een onderzoeksinstrument dat de digitale vaardigheden van docenten in beeld brengt. Afgelopen voorjaar hebben 32 scholen gebruik gemaakt van het instrument, de andere scholen hebben onlangs de uitnodiging ontvangen om er gebruik van te maken. Wil je meer weten over het instrument of kan je hulp gebruiken bij de verwerking van de data of het formuleren van vervolgstappen? Neem dan contact op met Marit Montsanto, m.montsanto@mbodigitaal.nl

RIO implementatie in mbo

In 2020 is RIO in het mbo geïmplementeerd, maar de aansluitingen van afnemers op RIO zijn er pas later gekomen. Over hoe RIO gebruikt wordt bij CAMBO, STAP, Leeroverzicht en KiesMBO bestaan best veel vragen. Daar proberen we een antwoord op te vinden door in kaart te brengen welke RIO velden door de genoemde afnemers worden gebruikt en hoe ze eventueel worden bewerkt. Ook wordt er nog een aantal punten van de implementatie afgerond, zoals meer informatie over de communicatiecontexten, het verbeteren van de zoekfuncties op het portaal en meer inzicht voor de scholen over hoe ze in RIO staan. Het is een taai proces, omdat er heel veel ketenpartners bij betrokken zijn, maar hopelijk helpt het uiteindelijk de mbo-scholen, vanwege het principe van eenmalige opslag en meervoudig gebruik. Voor meer informatie kun je contact opnemen via Henk-Jan van Ginkel h.vanginkel@mbodigitaal.nl.

Na het even bijpraten vertelden de organiserende netwerken hun verhaal en visie op Flexibilisering en Leven Lang Ontwikkelen.

Informatiemanagement

Jan Aalberts vertelde over de reis van zero waste tussen de behoefte en start van een leeractiviteit. Dat hierbij wel hobbels aanwezig zijn waardoor de klantreis nog niet altijd goed kan worden vormgegeven. Met mooie voorbeelden over een leerbehoefte *zakelijk Engels bij de Nonnen in Vught* en het willen volgen van een keuzedeel *zeil maken* geeft Jan een inkijkje in de (on) mogelijkheden waar nog niet altijd oplossingen voor zijn.

Kennispunt Leven Lang Ontwikkelen

Catelijne Zandbergen vertelt dat flexibilisering voor Leven lang Ontwikkelen erop neer komt dat we graag antwoord willen geven op een individuele leervraag. Als we dat willen doen binnen de huidige structuur betekent dit dat kandidaten moeten wachten tot er een klasje is, indien we individueel opleiden, dat dit heel duur is of dat een kandidaat bijvoorbeeld een heel jaar 1 uur in de week kan aansluiten bij het initiële onderwijs. Alle deze opties zijn niet wenselijk vanuit het perspectief van een school, vanuit de kandidaat of vanuit het perspectief van de werkgever.

Flexibilisering

Kijkende naar de vier pijlers van Kennispunt LLO: 1. Visie & strategie, 2. Inrichten van het onderwijs, 3. Samenwerken en 4. Ophalen van de leervraag, is flexibilisering een belangrijk item.

Flexibiliseren kan naar inhoud, aanbiedingsvorm, locatie, tempo en doelgroep. Inhoudelijk gezien kun je een flexibel onderwijsaanbod realiseren door verschillende modules in verschillende samenstellingen aan elkaar te koppelen. In de aanbiedingsvorm en locatie kun je flexibiliseren door combinaties van werkwijzen aan te bieden (online/ praktijkleren/ binnenschools). Hierbinnen kan tempodifferentiatie worden toegelaten, op maat van de lerende. In de doelgroep kun je flexibiliseren door combinaties te maken van lerenden afkomstig uit verschillende leerjaren/niveaus/ leeftijden/werkend-niet werkend.

Digitalisering is een belangrijk middel om een flexibele inrichting van het onderwijs en de organisatie waar te maken. Daarom is de samenwerking tussen onderwijs- en informatieprofessionals essentieel.

Voor meer informatie kun je contact opnemen met Catelijne Zandbergen via c.zandbergen@clusius.nl.

Onderwijslogistiek

Cock Vonk geeft een inkijkje in het netwerk Onderwijslogistiek en vertelt wat het netwerk doet. Het netwerk is er om te informeren, te inspireren: succesverhalen en beleefde drama's samen te bespreken. Natuurlijk kent men ook de vraag, wat is de logistieke impact van onderwijsflexibilisering? Zo zijn er bij voorgaande bijeenkomsten verschillende onderwerpen behandeld als:

- De Handreiking Flexibilisering & Modularisering.
- Keuze(vrijheid), hoe te organiseren?
- Onderwijslogistiek, hoe maak je dat nu bespreekbaar?
- Gebruik van de onderwijscatalogus in mbo en ho!

De handreiking Onderwijslogistiek komt natuurlijk even voorbij en deze is [hier](#) te downloaden. Maar er is ook een leergang ontwikkeld op basis van de handreiking. Meer informatie over de leergang vind je [hier](#).

Als laatste vraag volgt aan de aanwezigen het verzoek na te denken en te reageren richting Cock of de term Onderwijslogistiek nog de juiste term is gezien alle ontwikkelingen. Steeds vaker spreken we over Onderwijs Organiseren omdat het een veel breder onderwerp is dan alleen roosteren en plannen. Heb je ideeën hierover? Deel ze met Cock via c.vonk@albeda.nl

Werksessie

Na de pauze was het tijd voor de allereerste werksessie en die bestond uit het samen bespreken van de vragen:

- Wat betekent flexibiliseren en LLO voor jullie?
- Waar loop je hierbij tegenaan? (Knelpunten)

Na met elkaar in gesprek te gaan werden de antwoorden en uitwerkingen op een tafelkleed geschreven en om 13:00 uur was het tijd voor de lunch.

Na de lunch volgde de 2^e werksessie waar ook weer twee vragen centraal stonden. Die vragen waren:

- Wat heb je nodig om het op te lossen?
- Wie heb je nodig om het op te lossen?

Voor deze twee vragen had men 45 minuten de tijd om deze te bespreken en de antwoorden te noteren. Ook dit werd genoteerd op het tafelkleed maar dan in het tweede van de drie vlakken. Natuurlijk wilden we graag van elkaar horen wat men opgeschreven had dus was er ruimte in het derde vlak van het tafelkleed om een conclusie te noteren. Dit mocht in de vorm van een tekening of een verhaal zolang het maar een *to the point* conclusie was.

Conclusie werkvormen

De conclusies werden met elkaar gedeeld en hier werden ook gelijk vragen over gesteld.

Alle tafels gaven een terugkoppeling over het door hun ingevulde tafelkleed.

De uitkomst van de tafelkleden vertoonde overeenkomsten die we graag met jullie delen. Op de vraag “wat heb je nodig om het op te lossen” kwamen een aantal dezelfde oplossingen boven. Hieronder een samenvatting van de verschillende inzichten en conclusies:

- Wat is precies het doel, wat wil je precies als school met flexibiliseren en Leven Lang Ontwikkelen? Flexibilisering is een middel en Leven Lang Ontwikkelen is het doel. Is de urgentie al voldoende voelbaar om het op te lossen of kan een disruptie als katalysator dienen? Moeten we niet **nog meer samenwerken**? Zou het flexibiliseren van het onderwijs makkelijker te realiseren zijn als de bekostiging hierop wordt aangepast?

- Er zou veel **meer gestandaardiseerd** kunnen worden en hierbij zou een duidelijke en gemeenschappelijke visie over flexibiliseren van het onderwijs en leven lang ontwikkelen helpen.
- De cultuur moet ook wel veranderen. We hebben **meer een leercultuur** nodig om te komen tot een leven lang ontwikkelen. Is het al zover dat we initieel en postinitieel onderwijs als regulier onderwijs kunnen positioneren? Moeten we daarover afspraken maken en die afspraken ook nakomen?
- Er kan **meer eigenaarschap** gevoeld en getoond worden om een leven lang ontwikkelen vorm te geven. Hierbij zou een éénduidige onderwijscatalogus helpend kunnen zijn voor zowel initieel en postinitieel onderwijs.

In het kader van het integraal aanpakken van de vraagstukken werd geopperd dat een gesprek met alle partijen, denk hierbij aan scholen, OCW, SBB en Inspectie van het Onderwijs, een volgende stap zou kunnen zijn om LLO te integreren in het reguliere onderwijs. Mooier konden we de dag niet afsluiten. Samen, integrale en toekomstgerichte stappen ondernemen ten behoeve van flexibilisering van het onderwijs en een leven lang ontwikkelen.

Na de werksessie was er nog ruimte voor een korte rondvraag en werd iedereen bedankt voor zijn/haar aanwezigheid en werd de bijeenkomst gesloten. Vanuit de organisatie vonden wij het erg prettig, via verschillende aanwezigen, gelijk al te vernemen dat de dag als zeer positief is ervaren.